Sabahattin Ali İçimizdeki Şeytan Kitap Özeti ve Konusu (PDF)

İçimizdeki Şeytan, Ömer ile Macide'nin yakınlaşmasını ve birlikte kurdukları hayatın giderek çözülmesini anlatır. Sabahattin Ali, bu ilişkinin çevresine para sıkıntısını, aydın çevrelerindeki çıkar ilişkilerini ve insanın kendi davranışlarına mazeret bulma alışkanlığını yerleştirir. Romanın kısa ve detaylı özeti, son bölümdeki ayrılığı da kapsar.

Kitap Künyesi

Eser, 1939'da Ulus gazetesinde tefrika edilmiş, 1940'ta Remzi Kitabevi tarafından kitap olarak yayımlanmıştır. Künyedeki yıl, kesin bir tamamlanma tarihi bilinmediği için ilk tefrika yayınının tarihini gösterir. Sayfa sayısı ise baskı ve dizgiye göre değiştiğinden künyede sabit bir özellik olarak verilmemiştir.

Kitap Adı	İçimizdeki Şeytan
Yazarı	Sabahattin Ali
Orijinal Adı	İçimizdeki Şeytan
Orijinal Dili	Türkçe
Yazıldığı Yıl	1939
Türleri	Roman, psikolojik roman, toplumsal roman
Ana Karakterler	Ömer, Macide, Bedri, Nihat
Olay Yeri	İstanbul, Balıkesir
Olay Zamanı	1930'lu yıllar, İkinci Dünya Savaşı öncesi

Konusu Nedir?

İçimizdeki Şeytan'ın konusu, birbirine sevgiyle yaklaşan iki insanın yalnızca duygularına dayanarak ortak bir hayat sürdürememesidir. Ömer zeki ve konuşkan bir gençtir; ancak

kararlarıyla davranışları sık sık birbirini tutmaz. Macide ise kendi ölçülerini korumaya çalışırken onun arkadaş çevresine ve düzensiz yaşamına uyum sağlamakta zorlanır.

İlişkinin arkasında, düşüncelerinden çok görünüşlerine ve konumlarına önem veren bir çevre vardır. İnsanlık, kuvvet, sanat ve toplum üzerine uzun konuşmalar yapan kişiler, gündelik davranışlarında aynı sorumluluğu göstermez. Ömer bu ortamdan rahatsız olsa da ondan uzaklaşamaz. Başarısızlıklarını içinde bulunduğunu söylediği bir şeytana bağlaması, romanın temel sorusunu ortaya çıkarır: İnsan kendi seçimlerinin sorumluluğunu nereye kadar başkasına yükleyebilir?

Kısa Özeti

İstanbul'da memurluk yapan ve öğrenimini sürdüren Ömer, vapurda Macide'yi görür. Genç kadının uzak akrabalarının yanında kaldığını öğrenince onu yeniden görmek için bu eve gitmeye başlar. Balıkesir'den müzik eğitimi almak üzere gelen Macide, babasının ölümünün ve para yardımının kesilmesinin ardından kaldığı evde kendisini istenmeyen biri gibi hisseder. Bir tartışmadan sonra evden ayrılır ve Ömer'le yaşamaya başlar.

Başlangıçtaki yakınlık, geçim sıkıntısı ve Ömer'in tutarsız davranışlarıyla zedelenir. Macide'nin eski müzik öğretmeni Bedri onlara destek olur. Buna karşılık Ömer, Nihat'ın etkisinden ve gösterişli arkadaş çevresinden kopamaz; veznedar Hafız'ı tehdit ederek para alır. Bir eğlence gecesinde Macide'nin uğradığı tacize de karşı çıkmaz. Macide ayrılmaya karar verirken Ömer tutuklanır. Tahliyesi yaklaşınca kendi sorumluluğunu kabul eden Ömer tek başına gitmeyi seçer. Macide ise Bedri'ye daha önce yazdığı ayrılık mektubunu gösterir ve toparlanmak için zamana ihtiyacı olduğunu belirtir.

Detaylı Özeti

Roman, Ömer ile Nihat'ın bir vapurda konuşmasıyla açılır. Ömer hayattan sıkıldığını, çevresindeki hiçbir şeyin kendisini uzun süre heyecanlandırmadığını anlatır. Konuşurken birkaç sıra ileride oturan genç bir kadını fark eder ve dikkatini ondan ayıramaz. Vapur yanaştığında genç kadının peşinden gitmeye çalışır. Yanındaki yaşlı kadının Emine Hanım olduğunu görünce şaşırır; Emine Hanım onun uzak akrabasıdır. Böylece genç kadının adının Macide olduğunu öğrenir.

Macide'nin geçmişi Balıkesir'e uzanır. Okuldayken müziğe ilgisi ve yeteneği öğretmenlerinin dikkatini çekmiştir. Genç müzik öğretmeni Bedri'yle aralarında sözle açıkça ifade edilmeyen bir yakınlık doğar. Çevrenin bu ilişkiye kuşkuyla bakması ikisini etkiler. Bedri'nin

Balıkesir'den ayrılmasıyla görüşmeleri kesilir. Daha sonra Emine Hanım, Macide'nin yeteneğini fark ederek ailesini İstanbul'da eğitim görmesi için ikna eder. Macide konservatuvarda okumaya başlar ve Emine Hanım ile Galip Bey'in evine yerleşir.

Galip Bey'in işleri eskisi gibi değildir. Evin geçimi zorlaşmıştır ve Macide'nin babasından gelen para önem taşır. Macide ise evdeki insanlarla güçlü bir yakınlık kurmadan, okuluna gidip gelen sessiz bir hayat sürer. Babasının ölüm haberi geldiğinde hem ailesinden uzak olmanın acısını hem de geleceğinin belirsizliğini hisseder. Ömer bu dönemde onun yanında bulunur; sabahları okula bırakır, akşamları karşılar. Birlikte yaptıkları yürüyüşler ve uzun konuşmalar yakınlıklarını artırır.

Babasının ardından para yardımının da kesilmesi, Macide'nin kaldığı evdeki konumunu değiştirir. Geç saatte dönmesi tartışmalara yol açar. Bir gece kendisine yöneltilen sözler üzerine bavulunu toplar ve evden çıkar. Nereye gideceğini bilmez. O akşam bir sorun çıkabileceğini sezerek kapının yakınında bekleyen Ömer, durumu öğrenir ve onu kendi kaldığı yere götürür.

İkili bundan sonra kendilerini karı koca gibi görerek birlikte yaşar. Ancak resmî nikâh işlemleri tamamlanmış değildir. Ömer'in postanedeki maaşı, iki kişinin masraflarını karşılamaya yetmez. Başlangıçta güçlü görünen yakınlık, gündelik ihtiyaçların baskısıyla sınanmaya başlar. Macide, Ömer'in arkadaşlarını da tanır. Bu kişilerin konuşmaları ve kadınlara yaklaşımı, kendisini rahat hissetmediği bir ortama sürükler.

Ömer'in yakın arkadaşı Nihat, insan ilişkilerinde kuvveti ve başkalarına üstün gelmeyi öne çıkarır. Profesör Hikmet ile İsmet Şerif gibi kişiler de bu çevrede yer alır. Ömer bazen onların düşüncelerine itiraz eder, bazen söylediklerine kapılır. İnsanlar üzerine keskin hükümler vermesine rağmen kendi hayatını düzenleyecek kararları uygulayamaz. Macide'yle baş başayken verdiği sözler, başka bir ortama girdiğinde etkisini kaybeder.

Postanede çalışan veznedar Hafız, Ömer'e ailevi bir sıkıntısını açar. Yakınını zor durumdan kurtarmak için kasadan para almıştır ve bu paranın yerine konması gecikmiştir. Ömer böylece onun açığını öğrenir. Nihat, bu bilgiyi kullanarak Hafız'dan para istemesini önerir. Ömer önce bunu yapmayı kabul etmez. Fakat para ihtiyacı büyüdükçe reddettiği düşünce aklında kalır.

Bir akşam gittikleri eğlence yerinde Macide, eski öğretmeni Bedri'yle karşılaşır. Bedri hasta ablası ve ailesinin geçimi nedeniyle öğretmenlikten ayrılmış, müzik yaparak çalışmaya başlamıştır. Ömer'le de eskiden tanışmaktadır. Macide'nin onunla birlikte olduğunu öğrenince ikiliyi ziyaret etmeye başlar ve maddi destek verir. Macide'ye geçmişten gelen ilgisini korusa da davranışlarını dikkatle sınırlar.

Ömer bir gün Bedri ile Macide'yi evde sessizce otururken bulur. Onların arasındaki yakınlıktan kuşkulanır ve Bedri'ye ağır sözler söyler. Bedri uzaklaşır. Ömer daha sonra davranışından pişman olup özür diler. Fakat bu olay, Macide'nin duyduğu güveni zedeler. Ömer'in kendisini kolayca kuşkuya kaptırmasıyla, yardım gördüğü insana karşı davranışı birbirinden ayrı sorunlar olmaktan çıkar.

Maddi sıkışıklık sürerken Ömer, veznedar Hafız'ı tehdit ederek iki yüz elli lira alır. Yaptığını savunabileceği düşünceler bulmaya çalışsa da bundan kurtulamaz. Aldığı parayı Nihat'a verir. Sonra Macide'ye olanları anlatır. Macide onu dinler; fakat sevdiği insanın, bir başkasının çaresizliğini kullanabilecek duruma gelmesi aralarındaki mesafeyi artırır. Ömer'in zaman zaman ileri sürdüğü içindeki şeytan açıklaması artık yaşananları değiştirmez.

Bir yardım cemiyetinin düzenlediği müsamereye birlikte giderler. Bedri de oradadır. Ömer eski okul arkadaşlarıyla, özellikle Ümit'le ilgilenirken Macide kendisini dışarıda kalmış hisseder. Daha sonra gittikleri gazinoda İsmet Şerif'in ve Profesör Hikmet'in rahatsız edici davranışlarına maruz kalır. Ömer, yanında bulunmasına ve durumu görmesine rağmen ona destek olmaz. Borç ilişkileri ve çevresine karşı çekingenliği yüzünden sessiz kalır.

Macide o geceden sonra Ömer'le yaşayamayacağını düşünür. Duygularını ve ayrılma kararını açıkladığı uzun bir mektup yazar. Fakat mektubu vermeden önce Bedri gelir ve Ömer'in tutuklandığını bildirir. Nihat'ın çevresindeki siyasi faaliyetlerle ilgili soruşturma, onunla birlikte görülen Ömer'i de içine almıştır. Bu tutuklanma, veznedardan alınan para yüzünden verilmiş kesin bir mahkûmiyet değildir. Ömer ayrıca o paranın Nihat'ın evinde bulunmasının Hafız meselesini açığa çıkarmasından korkar.

Macide, Bedri'yle birlikte Ömer'i ziyaret eder. Ancak aralarında konuşulabilecek pek az şey kaldığını hisseder. Hapisteki Ömer, çevresindeki insanların güç iddialarının ilk zorlukta nasıl dağıldığını görür. Aynı zamanda kendi davranışlarını düşünmeye başlar. Macide'ye karşı yaptıkları, Hafız'ın uğradığı zarar ve sürekli ertelediği kararlar artık soyut yakınmalar olmaktan çıkar.

Tahliye edileceği gün Ömer yalnız Bedri'yle görüşmek ister. Macide'nin onu dışarıda beklemesini sağlar. Bedri'ye, içindeki şeytan diye adlandırdığı şeyin kendi korkaklığına, tembelliğine ve iradesizliğine bulduğu bir mazeret olduğunu anlatır. Macide'yi sevmesine rağmen onu yeniden aynı belirsizliğe sürüklemeye hakkı olmadığını söyler. Hayatını değiştirip değiştiremeyeceğini henüz bilmez; bunu tek başına denemek ister. Tamamlanmamış nikâh evraklarını yırtar ve Bedri'den Macide'ye destek olmasını ister.

Ömer serbest bırakılır, Bedri'yle vedalaşarak ayrılır. Bedri, Macide'ye onun yalnız kalmak ve yeni bir hayat denemek için gittiğini anlatır. Ardından kendi evine taşınmasını önerir; hasta ablasından ve annesinden söz eder. Macide, ablasının iyileşme umudunu hemen bırakmamasını söyler ve bakımına yardımcı olabileceğini belirtir. Birlikte Sultanahmet'ten Alemdar yokuşuna doğru yürümeye başlarlar.

Macide bir an arkasına dönünce Ömer'in uzaktan geldiğini görür. Bakışları karşılaşınca Ömer geriye döner. Macide kısa bir duraksamanın ardından Bedri'yle yürümeyi sürdürür. Bedri onun Ömer'i unutamayacağını düşündüğünü söyleyince, Macide cebindeki mektubu çıkarır. Ayrılma kararını tutuklanmadan ve Ömer'in son konuşmasından önce verdiğini açıklar. Bununla birlikte her şeyi geride bırakmanın zaman alacağını da belirtir. Roman, yeni bir evlilikle ya da tamamlanmış bir mutlulukla değil, bu ayrılık ve bekleme ihtiyacıyla sona erer.

Karakterleri

İçimizdeki Şeytan karakterleri, söyledikleriyle yaptıkları arasındaki ilişki üzerinden belirginleşir. Ömer, Macide, Bedri ve Nihat olayların merkezinde yer alır. Aile üyeleri, iş arkadaşları ve sanat çevresindeki kişiler ise onların seçimlerini etkileyen farklı koşulları oluşturur.

Ana Kahramanlar

Ömer, postanede çalışan ve öğrenimini sürdüren genç bir adamdır. Zekâsı ve konuşma gücü, davranışlarına aynı ölçüde yansımaz. Kendi zaaflarını fark edebilmesine rağmen onları değiştirecek iradeyi gösteremez. Son bölümde yaşadıklarını mazeretsiz değerlendirmeye başlaması, karakterindeki önemli değişimdir.

Macide, müzik eğitimi için İstanbul'a gelen genç kadındır. Ömer'e duyduğu sevgi nedeniyle güçlükleri paylaşır; ancak bu bağlılık, kendi ölçülerini bütünüyle kaybettiği anlamına gelmez. Yazdığı mektup, ayrılığın yalnızca Ömer'in aldığı bir karardan ibaret olmadığını gösterir.

Bedri, Macide'nin eski müzik öğretmeni ve Ömer'in arkadaşıdır. Ailesine karşı sorumluluklarını taşır, çalışır ve yardıma ihtiyaç duyan insanlara destek olur. Macide'ye ilgisi bulunsa da finalde onun duygusal durumunu hemen bir birlikteliğe dönüştüremez. Nihat ise kuvveti, üstünlüğü ve kendi düşüncesini başkalarına kabul ettirmeyi önemser. Ömer'in savrulduğu çevrenin etkili kişilerinden biridir.

Yan Kahramanlar

Emine Hanım, Macide'nin İstanbul'da eğitim görmesine aracılık eden akrabasıdır. Galip Bey, onun kocasıdır; bozulan işleri, evde para meselesinin daha fazla hissedilmesine yol açar. Veznedar Hafız, ailevi bir güçlük nedeniyle hata yapan ve daha sonra Ömer tarafından tehdit edilen iş arkadaşıdır.

Profesör Hikmet ile İsmet Şerif, saygınlık iddialarıyla davranışları arasındaki çelişkiler üzerinden tanıtılır. Ümit, Ömer'in müsamere gecesinde yeniden görüştüğü eski okul arkadaşıdır. Bedri'nin hasta ablası ve annesi ise onun çalışma hayatının ve Macide'ye sunduğu desteğin ailevi arka planında yer alır.

Ana Fikri ve Temaları

İçimizdeki Şeytan'ın ana fikri, insanın kendi davranışlarını belirsiz bir iç güce yükleyerek sorumluluktan kurtulamayacağıdır. Ömer'in açıklamaları, yalnızca yaptıklarını anlamaya değil, bazen onları mazur göstermeye de yarar. Finalde bu açıklamayı sorgulaması, romanı baştan sona değişmeyen bir kötülük ya da kaçınılmaz yenilgi hikâyesi olarak okumayı zorlaştırır.

İrade ve kendini kandırma temel temalardır. Bunlara sevgi ile sorumluluk arasındaki fark, ekonomik sıkışmışlık, çevrenin etkisi ve aydın görünmenin gerçek bir kişilik sahibi olmakla karıştırılması eklenir. Romanda çok konuşmak, çok okumak ya da tanınmak tek başına bir ahlak ölçüsü değildir; davranışların başkaları üzerindeki sonucu önem kazanır.

Macide'nin ayrılma kararı da bu çerçevede anlamlıdır. Sevginin varlığı, güvensizliği ve saygısızlığı ortadan kaldırmaz. Buna karşılık Bedri'nin yardımı da bütün sorunların bir anda çözüldüğü anlamına gelmez. Son sahne, geçmişteki bağlardan uzaklaşmanın ve yeni bir hayat kurmanın zaman isteyen bir süreç olduğunu açık bırakır.

Teknik ve Edebi Analiz

Roman üçüncü kişi anlatımıyla ilerler. Anlatıcı, Ömer'in ve Macide'nin düşüncelerine yaklaşarak aynı ilişkinin iki kişi tarafından nasıl farklı yaşandığını gösterir. Vapurda başlayan olaylar, Macide'nin Balıkesir'deki okul yıllarına uzanan geri dönüşlerle tamamlanır. Böylece Bedri'nin yeniden ortaya çıkışı yalnızca sonradan eklenen bir tanışıklık olarak kalmaz.

İç konuşmalar, karakterlerin kendileriyle tartışmasını görünür kılar. Ömer'in güçlü cümleleriyle eylemsizliği arasındaki uzaklık, yalnız anlatıcının açıklamalarıyla değil, tekrar

eden karar ve vazgeçişlerle kurulur. Mektup ise Macide'nin uzun süre söze dökmediği yargılarını bir araya getirir; finalde ortaya çıkması, ayrılığın anlamını değiştirir.

İçimizdeki şeytan ifadesi, romanda gerçek bir varlıktan çok sorumluluğu dışarıya aktarmanın adıdır. Bunun yanında vapur, pansiyon, kahve, eğlence yeri ve hapishane gibi mekânlar, kişilerin farklı çevrelerde nasıl davrandığını karşılaştırmaya imkân verir. Son bölümde çözülme yalnızca aşk ilişkisinde yaşanmaz; Ömer'in kendisini açıklamak için kullandığı dil de değişir. Roman, bu değişimin kalıcı olup olmayacağını okura göstermeden sona erer.

Kaynak: https://el-kitap.org/kitap-ozetleri/sabahattin-ali-icimizdeki-seytan-kitap-ozeti-ve-konusu/